

Any XI Núm. 384
ARTA 20 de Febrer 1927.

DEU I PATRIA

Artá, i comarca any. 4 pts.
A fora id . . . 6 pts.
Extranger id . . . 10 pts.

CENTENARI D'EN BEETHOEN

Testament de Heiligenstadt

Per a Carl i Johann Beethoven, germans meus.

O homes, que me feis passar per mal entranyat, boig, o misantróp, que sou d'injusts per a mi! No sabeu les raons secretes que me fan semblar així! El meu cor i el meu esperit eren enclins desde la meva infància al dolç sentiment de la bondat. Sempre som estat disposat a accomplir gran accions. Però, pensau tan sols quin és el meu estat horrible, enganat per metges incompetents molts anys, en l'esperansa de una milloria que no ha arribat mai i finalment obligat a considerar la perspectiva d'una malaltia que el manco que necessitarà molts anys per curar, si és que a curació no és del tot impossible. Vaig neixer amb un temperament ardent i actiu, accessible, inclòs a les distraccions de la societat. I me trob obligat a viure tot sol i separat dels homes. Si cua que vegada volia sobreposar-me, com topava tot duna durament amb la trista experiència, sempre renovada de la meva desgracia! Lo pitjor, és que no podia cridar els homes: Parlau més alt no vos sent perque som sord! Com podria anar a revelar a la gent la flaqueza d'un sentit, que hauria de ser perfecte en mi, i que jo havia tengut altre temps amb un gran perfecció segurament atança la per poques persones del meu ofici. — I, aralo, jo no m'hi puc conformar! Perdonau-me idó, si me veis viure solitari quant m'agradaria tan estar amb la vostra companyia. La desgracia m'afecta doblement, car a ella dec l'ésser desconegut. Me está privat cercar la distracció en la societat dels homes, en les confidències mútuas. Sol, tot sol, ben tot sol. No me puc rísca a anar pel món malgrat sentir-ne una necessitat imperiosa. He de viure com un proscrit. Si qualche vegada vaig a alguna reunió ho fas pres de una morta angouxa de por d'exposar-me a que se noti el meu estat.

Vet-aquí sis mesos que fa que visc al camp. El meu sabi metge em recomanà el cuidar tot lo possible els meus oïts, va davant de les meves intencions. Amb tot, amb la inclinació per la vida sociable qualche vegada me som deixat arrastrar i he cercat la companyia. Mes, quina humillació, quant devora meu hi havia colqu un que sentia un fabiol so nant lluny i jo no sentia res, quant s'en ten cantar un pastor i jo tampoc el sentia! Aquestas experiències me desesperaven i faltá molt poc per que acabás per mi mateix la meva vida tan ingrata.

Es l'art, l'única que m'ha sostengut. Ah, m'era imposible deixar el món sens complir la tasca a que me sentia obligat, i aixís prolongava aquesta vida miserable, — vertaderament miserable, — d'un cos tan irritable que al menor canvi passava d'un estat bo a un de lo pitjor que pot existir! — *Paciència!* Així heu diuen i la paciència és lo únic que me pot servir de guia. — Jo esper que serà durable la meva resolució de resistir fins que vulguin les Parcas inexorables rompre el fil de la meva vida. Potser així m'anirà millor, pot ser no jo estic disposat. A vint i vuit anys forsat de ser filósof aixó no és cosa fácil, i és cosa més dura encara per l'artista que per cap altre home.

Divinitat, tu veus fins al fons del meu cor, i el conixes i saps que ni an dins el gran amor per els homes i grans desitjos de fer el bé. Homes! Si qualche dia llegiu aixó, penseu que heu estat injusts per mi; que un desgraciat es consoli trobant un altre desgraciat, com ell, que malgrat els obstacles de la naturalesa ha fet tot lo que ha pogut per ser al més alt rang dels artistes i dels homes superiors.

A voltres, germans meus, Carles i Joan, vos encarrec que totduna que sia mort pregueu al profesor Schmidt si encara viu, que descriga la

meva malaltia i a la meva història clínica, afegiu-hi aquesta lettra, a fide que al manco, després de mort el mon es reconcili amb mi. — Al mateix temps vos reconeca tots dos per hereus de la meva petita fortuna, si és que es pot anomenar així lo que tenc. Repartiu-la-vos lealment, servau-vos sempre d'acord i ajudau-vos un a l'altre. El mal que m'heu fet voltres el sabeu i ja fa molt de temps que el vos he perdonat. A tu, Carles, te don les gracies per la devoció que m'has mostrat aquests darrers temps. Vos desitg una vida més felix i més exemte de cuites que lo que ha estat la meva. Recomanau a n'els vostres infants la virtut; sols ella és la que pot fer felis, no els doblers. Vos parl per experiència. Ella és la que m'ha sostengut en la meva misèria.

— Adeu, i estimau vos. — Don les gracies a tots els meus amics, particularment al príncep Lichnowski a n'el profesor Schmidt. — Desitg que pogueu conservar els instruments del príncep L. Pero que aixó no siga causa de discussió per voltres. Si vos poren servir per alguna cosa, be, sino venen los tolduna. Que seria de felis si encara dins la tomba vos pogués ser útil!

Si així fos aniria alegre davant la mort. — Si ella arriba abans de que, hagi pogut descampellá les meves facultats artístiques per complert, desitjar la, — mal grat el meu dur desti retornar-la tot lo possible. Però, així tot estiré content. No ve a deslliurar-me d'un partir sense terme? Vina, quant vulgués, que t'esper tranquil. — Adeu, i no m'obideu del tot quant siga mort; merec que penséu amb mi perque molt sovint he pensat en voltres durant la meva vida i he fet lo possible perque fossiu felisos. Que pogueu ser sempre molt felisos!

Ludwig van Beethoven
Heiligenstadt, 6 de Octubre de 1802.

Per als meus germans Carles i Joan, per llegir i executar després de la meva mort.

Heiligenstadt, 10 de Octubre de 1802. Te dic adeu, i ben tristement per cert. — L'esperansa que tenia de curar al manco una mica, ja no és possible conservar-la. Com cau en ise

co. seq. i. u. s. l. a. e. s. a. n. a. r. i. o. s. e. s.
 sea la nova esperança. Casi m'en
 vaigral com sou vengut. — Fins el
 coratge altíssim que me sostenia als
 bells dies d'estiu s'és evaporat. — O
 Providència, donau-me per una sola
 vegada un dia de pura alegria! Hi ha
 tant de temps que la resonància pro-
 funda de la verdadera joia m'és ex-
 tranyal—O, quant Déu meu, la po-
 dré sentir en el temple de la natura-
 lesa i dels homes? — Mai? — No! — Fora
 massa crudell

Tr. J. S.

En la Caixa Rural

CONFERENCIA DE D.
 JAUME PUIG

Seguint la tanda de conferèn-
 cies sobre qüestions catòlic-so-
 cials que inicià el Rt. P. Cerdà T.
 O. R. diumenge passat a les 7 en
 donà un altre D. Jaume Puig, Re-
 dactor del Correu de Mallorca.
 La sala d'actes de la Caixa Ru-
 ral s'omplí de gom en gom, ocu-
 pant la presidència, les autori-
 tats, Batle, Rector i jutge i molts
 de membres dels Consells de la
 Caixa. Sense presentació, per ha-
 ver ja parlat algunes vegades en
 ja nostra vila, el conferenciant
 s'alsà i feu un parlament de més
 d'una hora, ple, concís, sen-
 se efectismes, i reblert de sàbia
 i santa doctrina venguent a dir:

Que actualment, la massa dels
 Catòlics pràctics de l'antiga
 escassetgen; no son ja com ells
 els qui pugen avui en dia. Els que
 nos hi sentim hem d'estar alerta
 a desprestigiar lo que'ls avant-
 passats nos han deixat.

Per haver hi entre'ls catòlics
 un criteri tant baix el laïcisme
 s'introdueix solapadament i do-
 na pena veure les heregies que
 professen no els impiós sino els
 catòlics. L'essent sa religió lo
 únic necessari, tant essencial per
 l'anima com l'aire per la vida
 corporal, no l'hem de malmená
 com hu fan aquells catòlics.
 qui van a l'església per costum
 i assisteixen a les cerimònies re-
 llioses com per moda. A la reli-
 gió no l'hem de servir just dins
 l'església sinó també part defora
 en el treball, en el descans, en el
 divertiment; ha de amerar tota
 la nostra vida.

—El motiu de tantes inconse-
 quències és la falta de cultura, de
 instrucció relliosa i aquesta s'

ha de fonamentar precisament
 en l'Evangeli i en el Catecís-
 me.

Molts tenen tota sa esperança
 posada en tantíssimes obres d'ac-
 ció social com avui se fan, però
 sense vera instrucció de part de
 cada un, totes elles perden gran
 part de sa eficàcia. Molts de catò-
 lics lletgeixen, però molts n'hi
 ha que mai s'han preocupat de
 llegir l'Evangeli que tot cristià
 deu coneixe, com deu també
 procurar profundisar en el
 Catecisme.

Els catòlics han de ser catòlics
 sempre i hem de voler que catò-
 lica siga la familia, la societat i
 l'administració públca. Creis qu'
 ara se governa a lo catòlic, qu'
 aqueix sentir és el directriu de
 la manera de ser politic-social
 de les nacions catòliques d'Euro-
 pa.?

Falta l'home catòlic, qu'es la
 materia prima, i bàssica de la so-
 ciedad catòlica. Aquest ha de ser
 ho en son estat, sia pare, sia fill i
 ha d'ajustar sa conducta a l'ideal
 excusant-se no sols de coses i-
 licites, sino de certes licites, pe r
 donar bon exemple.

El patró ha de mirar al obrer
 com a germá i aquest ha de res-
 pectar aquell i mirar peis seus in-
 teresos i fins en quant al civisme
 i al partiotisme sempre han d'es-
 tar bassats en la religió.

Els pares i les autoritats deven
 prohibir les lectures pornogràfi-
 ques i impiés i, per desgracia
 tant avui abunda per tot. Per
 tot entren i els Kioscos de les
 ciutats en son un pudrimener, i
 això no sols en llibres sinó en fo-
 lletons i periodics.

Un catòlic, no sols no ha de ad-
 metre ni lletgir prensa pornogrà-
 fica o impia, sino ni fins aquella
 neutra que d'una manera solapa-
 da infiltra el veri i perverteix als
 lctors,

Fa l'orador un resum constructiu
 qu'es lo que n'han de treure els
 qu'escolten, lleigeix un fragment
 d'una Carta del Papa Pius X a
 un Rector d'Itàlia sobre el mal
 que fa sa prensa neutra i diu que
 val més en totes les entitats ca-
 tòliques esser pocs i bons, de bon
 tremp, sincers, bons de ve, que
 essers molts de mitjes tintes, i a-
 caba donant una floreta francis-
 cana, ja que no li fou possible
 venir a fer la conferencia que se

ha de celebrar, posant l'exemple
 de S. Francesc que dugué tant
 bella i íntegrament a la pràctica
 els consells de l'Evangeli

Al final fou l'orador molt a-
 plaudit i felicitat.

JUNTA GENERAL

Dissapte 11 del corrent la tenguê la
 secció de Socors Mútuos. En ella
 se reelegiren casi tots els qui ce-
 ssaven i entrà de vocal nou D.
 Juan Gelabert (a) Jaumi.

S'aprová el balanç que donà
 aquest resultat.

S han pagades a malalts des-
 de que se fundà l'any 1921 787
 pts. Cuotes que s'han cobrades
 3.284'90 Efectiu que té avui la
 conta de subsidis a malalts 2398'
 59 id. el de viaticats i difunts
 303'33.

Desitjant estendre lo posible
 quets beneficis al major n.º d'
 artanenc se crida una reuuió de
 progaganda per demá a les 7 i
 mitja del capvespre.

Son Servera

Dissapte 12 del corrent els mo-
 ssos que perteneixen a la quinta
 del 1927 acordaren d'anà a ca-
 ssar per fer una rissa tots junts.
 Tot lessia enhorabona.

CARNAVAL — Enguany els
 derrers dies són molt aprofitats
 pel jovent que dona broma a les
 totes i organisen qualche vetla-
 da amensada per les típiques
 «ximbombes».

ESTAT SANITARI — Fora
 dels malalts crònics no hi ha in-
 disposicions de gravetat.

Corresponal

RELLIGIOSES

Demá a l'hora acost m'
 tendrá lloc la Comunió general
 de les Mares Cristianes.

A les 10 Ofici Major de Domi-
 nica amb exposició de Nostro
 Amo i processó de reserva.

El Dijous llarde també heu
haurà exposició del Santíssim
Ofici Major i al capvespre els
exercicis de desgravi com els
demés anys.
CONVENT.

Demà celebrarà la Comu-
nió general dels Tercies al ho-
ra de costum.

El Dijous llardé també s'-
hi celebraràn els actes de de-
sagravi que se acostumen.

LLADRES

Dimecres la Vda de En Juan
Recuit (a.c.s.) tengué a dinar un
nebot seu que amb un altre jove
vesí de Palma havien vinguts a
veurerla i als quals ella obsequià
així com pogué. Al capvespre se
despediren, diguent ella que s'en-
unava a fora-vila i ells que s'en-
tornaven a Ciutat; però aquests
abans de fer-ho, aprofitaren s'au-
sència d'ella per entrar per una
cotxeria veinada, amb una llima
foradaren i obriren una porteta
que dona a casseva, i li robaren
25 duros i la capsa de les alagues
qu'eren moltetes; i deixaren, la
casa, robes i mobles, tot desarre-
glat i partiren cap a l'estació
del tren, però com el darrer, el de
les 4 j i havia partit, no haguen-
ni altre partiren a peu cap a Ma-
nacor.

Al regresar la tia, trobá amb
esglai totes les senyes d'haver-li
entrat a caseva i en vista del ror
beo, sense sospitar qui pogués se
cridá als veinats, se doná part a
Guardia civil i se comensoren
les averiguacions. Sospitants si po-
drien esser els dos joves dits una
parella sortí amb un automovil i
les detengueren dins St. Llorens
des Cardesar les tornaren a la
villa, aont confessaren el delict e
les ocuparen encare tot lo robat
Foren immediatament tancats a
la presó, entregats després al Sr
Jutge el qual les ha pres varies
declaracions i conduits a Manacor.

Son Servera progressa

Una de les qualitats que més dis-
tingeix és sens

dupte l'amor al treball. Són en gran
nombre els veïns d'aquest poble que
en arribar a certa edat per la se-
va bona posició, podrien alliberar-se
del treball quotidià del camp; mes és
tanta la diligència i afició que teneb
a l'agricultura que s'empagairien d'
estar mans fentes o entreteguts amb
inútils passatemp.

Qualsevol qu'hagi visitat aquesta
tan pintoresca com agradosa vila
que s'extén a la falda del Puig de la
Font i a curta distància de la mar
mar, haurá tengut ocasió d'admirar
l'estat florent de la seva agricul-
tura, la vegetació exuberant de que
està rodetjada i la laboriositat de
sos moradors. En aquest temps, en
que l'ametlerá apareix tot florit, no's
pot trescar pel camp sense sentir el
perfum agradable que despedeixen
les flors i contemplar els sembrats
verds i esponerosos que puja la te-
rra ben asonada per les recents
plujes.

¡Qu'heu és d'hermosa la naturale-
sal! amb quin gust i afany els ser-
verins estimulats pels gros rendiment
que dona la terra ben conrada, fan
magnífiques plantacions d'arbres qu'
arribarán a constituir una font de
riquesa abundantíssima i el mateix
temps ferán del nostre terme un de-
licios verger!

Amb tot lo dit, qu'és una realitat
volem demostrar que Son Servera
prospera, i progressa, precisament
perque sab treballar, i el treball, com
ja tothom sab, és una llei imposada
per Deu a l'home desde el principi
del mon, sense la qual no's pot adqui-
rir fortuna ni glòria.

Mes, dirá el lector, si a n'aquest
gran progrés material no hi va unida
la corrent del progrés intel·lectual
qu'ha de cuidar d'ordenar be el tre-
ball, de perfeccionar-lo i intensificar-
lo més i més mediant els invents de
les màquines; si els serverins de pro-
vits de tota noció de cultura i instruc-
ció són uns ignorantsts, màrtirs i es-
claus del camp, no progressen en re-
lació amb els demés pobles.

A tot aixó jo respondré sensil·lament
que Son Servera aixeca un merave-
llós temple an el Senyor, que cons-
trueix un grandió local-escola, que
te establertes i amb actiu funcio-
nament les associacions Sindicat A-
grícola, Caixa Rural, Segur del bes-
tiar, Cultura serverense, i altres men-
importantes, encaminades totes elles
al progres intel·lectual i material dels
associats. I un poble que construeix
temples i aixeca escoles és un poble
la religió i l'educació del qual ningú
posará en dubte; és un poble d'ont
per forsa han de desapareixe l'igno-
rancia, la miséria, l'injustícia i el delic-
te.

Juan Servera Sard.

REGISTRE

NAL AMENTS

Dia 7 Bernat Gili Carbonell fíy
d'Antoni (a) Comuna i Magdalena
(Marianda).

Dia 13 - Catalina O'iver Fuster,
fíya d'en Miquel Moma i Na Agus-
tina.

Dia 13 — Jaume Roca Segura fíy
d'en Miquel des Muli Nou i de Na
Eliador Guixor a.

Dia 17 — Miquel Maria Carrió fíy
d'en Pep Maria de Sa Tafona i
Magdalena Valenta.

MORTS

Dia 14 — Bartomeu Galmés Carrió
(a) Servera de 22 mesos fíy d'en
Tomeu Serveri i de Na Antonina
Balaguera d, Atrepsia.

Matrimonio

MATRIMONI

Dia 19 Pere Nicolau Barceló
(a) Llorensi de Carossa amb Catali-
na Jaume Canet (a) Pistoia, fa-
drins.

CARTA OBERTA

Sr. Director de LLEVANT

Muy Sr. mío: Sentiría molestar a Vd
en lo más mínimo; pero la invitación
que esa Redacción hizo, en la editorial
del primer número de este año, a que
expusiese cada cual su opinión sobre
las obras municipales y gestión del A-
yuntamiento, con la seguridad de que se-
ría bien acogido, por parte de Vd. me
induce a exponerla en un asunto que ha-
cetiempo veo con cierto pesar, por con-
siderarlo como una injusticia. Es este
el asunto de las cloacas. No me refiero
a la leuitud con que vienen haciendo-
se, que da motivo a comentarios, sino
la injusticia que, a mi ver, se comete
con una parte del pueblo. Y voy a decir-
co siu embages.

Durante unos años, bastante lejanos
ya, empezó el Ayuntamiento la cons-
trucción de cloacas por las calles má-
céntricas de las población y, cargó
al erario municipal el coste total del
tan útil mejora. Mas suspendióse por a-
gunos años la construcción de las mis-
mas y al emprenderse de nuevo,
precisamente, en los barrios menos
céntricos, los vecinos que quie-
ren disfrutar de tal mejora tie-
nen que pagar parte del coste de
su bolsillo particular, además de la

parte al cuota que llevan pagada con la cuota contributiva común ¿Es esto justo? ¿No tienen razon los vecinos que exponen sus quejas sobre esto aunque no se atrevan a que se publique?

Si alguien cree que estoy equivocando y que lo estan también aquellos con razones tiene que demostrarlo.

Agradecido a su deferencia, queda Sr. Director, a sus ordenes su affmo S. S. q. e. s. m.

Aliatar.

NOTA DE LA D.

Accedim gustosos a la publicació d' aquesta carta i ho serem gustosos, com diguerem, amb un desenvolupament tendencat a posar en dar punts d'aptos de la Administració municipal, com feim a sebrir també a qualsevol regidor que aquestes columnes esten a disposició seua per la defensa de sa gestió.

De CANOSTRA

DEL TEMPS

Cada dia de la setmana passada ploqué, com també dijous decapvespre feu una brusca, prima que reblent el fanc que deixaren les plujes anteriors. Els demés dies d'aquesta han estat bons, encare que els oratges són frets.

Avui decapvespre se posa d' aigo i fret.

ESTAT SANITARI

Seguim la bona temporada, pers que fora dels costipats benigne (encara n'hi ha qualcún) no se contenen malalties de gravetat. Dijous a vespre fou viaticat l'amon Deyá vey, es paneré del carrer Nou.

NIN MORT

Desde'l seu naixement pujava delicadó el fiyet Bartomeu Galmés de'n Serverí i Na Bale-

guera i el Carrer de Vilanova. dia 14 morí. Nostr condol als pares.

CASAMENT

Avui dematí s'han casats En Pedro Nicolau Barceló Llorensf, de Carrossa amb Na Catalina Jaume Canet (a) Pistola. Sia enhorabona i Deu les deixi estar molts anys plegats.

NOU COLP JA

Acaba d'apareixe en la villa de Sa Pobla un nou setmanari que du per nom *El Terraño* i surt amb el laudable fi de aixecar el nivell moral i intel lectual de la seva vila. N' és son Director D Josep Pastor al qual agraim la seva salutació i oferiment, tot desitjant a *El Terraño* llarga vida i amb el qual deixam establir el canvi.

Disponible

AGENCIA DE ARTÁ A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA
Y
BME. FLAQUER (A) MANGOL
SERVI I DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO Artá-Can Mangol, Angulo
- Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORE,
ANELLES, PLANS I CONSULTES
- CONSELL-MALLORCA -

ALMACENES ATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES
CALLE DE JALME II. P. 39 R. 149
Palma de Mallorca
SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensamades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria
ES FORN NOU
DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga heu trobareu sempre pans
panets, galletes, bescuits, rollets, i tota
cas de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX A DOMINI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¿VOLEU ESTAR BEN SERVITS?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i heu
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º.

LAS NOVEDADES

Tejidos

Mercereria

Perfumeria

DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8. } ARTÁ.
Id Son Servera n.º 29 }

NAUMAN

MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
paracoser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI